

Звіт

про повторне відстеження результативності регуляторного акта – постанови Правління Національного банку України від 01 лютого 2021 року № 12 “Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг”

Виконавець заходів з відстеження

Національний банк України (далі – Національний банк) (Департамент методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ).

Цілі прийняття акта

Постанову Правління Національного банку України від 01 лютого 2021 року № 12 “Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг” (далі – регуляторний акт) прийнято з метою врегулювання порядку застосування заходів впливу до учасників ринку небанківських фінансових послуг за порушення законодавства з регулювання діяльності, пов’язаної із наданням небанківських фінансових послуг.

Строк виконання заходів з відстеження

Повторне відстеження результативності регуляторного акта розпочато 20 січня 2022 року та закінчено 01 березня 2022 року.

Тип відстеження

Повторне відстеження.

Методи одержання результатів відстеження

Аналіз показників результативності регуляторного акта з використанням статистичних даних.

Дані та припущення, на основі яких відстежувалася результативність, а також способи одержання даних

Відстеження результативності регуляторного акта проводилося на підставі набутого практичного досвіду з урахуванням статистичних даних щодо кількості учасників ринків небанківських фінансових послуг, нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк, та кількості небанківських фінансових груп, нагляд на консолідованій основі за якими здійснює Національний банк, на яких поширюється дія регуляторного акта; кількості застосованих Національним банком заходів впливу за порушення законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність із надання небанківських фінансових послуг; аналізу звернень, запитів, пропозицій небанківських фінансових установ, а також відповідних публікацій у засобах масової інформації.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0008/22832

від 24.03.2022 19:57

Кількісні та якісні значення показників результативності акта

1. Кількість учасників ринку небанківських фінансових послуг¹ та небанківських фінансових груп², на яких поширюється дія регуляторного акта (таблиця 1).

Таблиця 1

Учасники ринку небанківських фінансових послуг та небанківські фінансові групи	Кількість станом на 01.12.2020	Кількість станом на 01.03.2022
1	2	3
Усього, з них:	2093	1804
небанківські фінансові установи:	1860	1580
страхові компанії	211	145
кредитні спілки	322	275
фінансові компанії	1025	901
ломбарди	302	259
юридичні особи, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги:		
лізингодавці	146	134
оператори поштового зв'язку	-	1
особи, які надають посередницькі послуги на ринках фінансових послуг ³	65	65
фізичні особи-підприємці, які у випадках, прямо передбачених законами України, надають фінансові послуги	-	-
постійні представництва у формі філій іноземних страхових компаній, які одержали в установленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності	-	-
небанківські фінансові групи	22	24

¹ Відповідно до підпункту 1 пункту 2 регуляторного акта, зазначений регуляторний акт визначає порядок та умови застосування заходів впливу (санкцій) у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, що вчинені такими учасниками ринку небанківських фінансових послуг, нагляд за діяльністю яких здійснює Національний банк (далі – учасники ринку небанківських фінансових послуг): небанківські фінансові установи; юридичні особи, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги; особи, які надають посередницькі послуги на ринках фінансових послуг; фізичні особами-підприємці, які у випадках, прямо передбачених законами України, надають фінансові послуги; постійні представництва у формі філій іноземних страхових компаній, які одержали в установленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності (далі – філії страховиків-нерезидентів).

² Відповідно до підпункту 2 пункту 2 регуляторного акта, зазначений регуляторний акт визначає порядок та умови застосування заходів впливу (санкцій) у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг, що вчинені небанківськими фінансовими групами, нагляд на консолідованій основі за якими здійснює Національний банк.

³ Страхові посередники, внесені до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів; інформації щодо кількості інших посередників немає, оскільки чинними нормативно-правовими актами Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг/Національного банку не передбачено їх облік.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B20400000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0008/22832

від 24.03.2022 19:57

2. Дані щодо кількості застосованих Національним банком заходів впливу за порушення законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність із надання небанківських фінансових послуг, уключаючи вимоги в частині дотримання законодавства про рекламу у сфері фінансових послуг (щодо реклами, яка вважається недобросовісною рекламою), законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, уключаючи вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки)⁴ (таблиця 2), станом на **01.03.2022**:

Таблиця 2

Учасники ринку небанківських фінансових послуг	Кількість застосованих заходів впливу ⁵										
	зобов'язань порушника вжити заходів для усунення порушення та/або вжити заходів для усунення причин, що сприяли вчиненню порушення	скликаних позачергових зборів учасників фінансової установи	накладених штрафів	тимчасово зупинених або відкликаних (анульованих) ліцензій	відсторонень керівництва від управління фінансовою установою та призначення тимчасової адміністрації	затверджених планів відновлення фінансової стабільності	укладених письмових угод	виключень з Державного реєстру фінансових установ або реєстру осіб, які не є фінансовими установами, але мають право надавати окремі фінансові послуги	письмових застережень	тимчасових заборон установи - колекторській компанії здійснювати врегулювання простроченої заборгованості	виключення відомостей про установу колекторську компанію з реєстру колекторських компаній
Страховики	29	-	69	45	-	1	-	-	-	-	-
Кредитні спілки	36	-	24	36	-	-	-	-	-	-	-
Фінансові компанії	51	-	51	136	-	-	-	-	1	-	-
Лізингодавці	-	-	7	7	-	-	-	-	-	-	-
Ломбарди	6	-	17	43	-	-	-	-	-	-	-
Загальна кількість застосованих заходів впливу: 559											

Водночас застосовані заходи впливу у вигляді накладення штрафу не мали суттєвого впливу на фінансовий стан учасників ринку небанківських фінансових послуг (далі – об'єкти нагляду), оскільки під час прийняття рішення Комітетом з питань нагляду та регулювання діяльності ринків небанківських фінансових

⁴ Пункт 2 регуляторного акта.

⁵ Пункт 6 регуляторного акта.

послуг (далі – Комітет) ураховуються наслідки застосування такого заходу впливу⁶.

Також станом на 01.03.2022 об'єктами нагляду сплачено штрафів на загальну суму 2 023 000 (два мільйони двадцять три тисячі) гривень. Слід зазначити, що даних про інші можливі витрати об'єктів нагляду, пов'язаних із виконанням вимог регуляторного акта, немає, оскільки облік таких витрат не передбачений законодавством України.

Упродовж 2021 року до Національного банку надійшло кілька повідомлень від небанківських фінансових установ, які стосувалися питань надання інформації про виконання застосованого за результатами інспекційної перевірки заходу впливу у вигляді зобов'язання порушника вжити заходів для усунення порушення та/або вжити заходів для усунення причин, що сприяли вчиненню порушення. Також надходили повідомлення з пропозиціями поєднати такі заходи впливу як тимчасове зупинення ліцензії на провадження діяльності з надання фінансових послуг із відстороненням керівництва від управління небанківською фінансовою установою та призначення тимчасової адміністрації.

Крім того, небанківські фінансові установи просили роз'яснити застосування до учасника ринку небанківських фінансових послуг заходу впливу одним рішенням Національного банку за результатами розгляду двох та більше актів про правопорушення, якими зафіксовані різні порушення таким учасником ринку вимог законодавства про фінансові послуги. Наразі розглядається доцільність унесення змін до регуляторного акта щодо запровадження прямої норми про можливість прийняття одного рішення за результатами розгляду декількох документів, у яких зафіксовані порушення або зазначені ознаки здійснення ризикової діяльності, а також стосовно чіткого врегулювання, що в рішенні про застосування заходів впливу можуть міститися реквізити декількох документів, у яких зафіксовані порушення.

У Національному банку немає інформації щодо кількості часу, що фактично витрачається учасниками ринку небанківських фінансових послуг під час виконання вимог регуляторного акта. Також немає інформації щодо наявності публікацій у засобах масової інформації з оцінкою дії регуляторного акта.

Оцінка результатів реалізації акта та ступеня досягнення визначених цілей

Відповідно до Закону України від 12 вересня 2019 року № 79-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” Національний банк із 01 липня 2020 року отримав повноваження щодо здійснення регулювання

⁶ Частина друга статті 39 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Шевченко Кирило Євгенович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000

Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0008/22832

від 24.03.2022 19:57

та нагляду за діяльністю на ринках небанківських фінансових послуг.

У статтях 29 та 39 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” визначено, що Національний банк у межах своїх повноважень здійснює нагляд за діяльністю на ринках небанківських фінансових послуг та в межах своїх повноважень має право застосувати заходи впливу в разі порушення законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність з надання небанківських фінансових послуг. Відповідні види заходів впливу передбачені статтею 40 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

Отже, прийняттям регуляторного акта забезпечено виконання норм зазначених вище законів України.

Крім того, регуляторний акт дав змогу Національному банку застосовувати широкий спектр заходів впливу залежно від характеру, обставин, причин та наслідків порушення, учиненого учасниками ринку небанківських фінансових послуг, у частині невиконання законодавства про рекламу у сфері фінансових послуг (щодо реклами, яка вважається недоброчесною рекламою), законодавства про захист прав споживачів фінансових послуг, уключаючи вимоги щодо взаємодії із споживачами при врегулюванні простроченої заборгованості (вимоги щодо етичної поведінки).

Регуляторний акт також визначає порядок та умови застосування заходів впливу за порушення, учинені небанківськими фінансовими групами, нагляд на консолідованій основі за якими здійснює Національний банк.

Протягом дії регуляторного акта негативних відгуків щодо рівня підготовки цього документа від учасників ринку небанківських фінансових послуг не надходило. Результати реалізації регуляторного акта та ступінь досягнення визначених цілей загалом оцінюються позитивно.

Водночас регуляторний акт потребує змін, пов’язаних із потребою в уточненні окремих процедур прийняття рішень про застосування заходів впливу, забезпеченні ефективної комунікації з учасниками ринку небанківських фінансових послуг, уключаючи тих, місцезнаходженням яких є територія ООС. Крім того, регуляторний акт потребує доповнення новими додатками, що містять опис структури та змісту плану відновлення фінансової стабільності страховика/кредитної спілки.

Подальший висновок щодо оцінки результативності дії регуляторного акта буде зроблено за результатами наступного періодичного відстеження, яке здійснюватиметься відповідно до Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.

Голова
Національного банку України

Кирило ШЕВЧЕНКО

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Шевченко Кирило Євгенович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B204000000E9100000DB430000
Дійсний до: 01.07.2023 16:41:07

Національний банк України

B/33-0008/22832
від 24.03.2022 19:57